

A hadsereg mélységében elhelyezkedő hadtápcsapatok védelme

Ágoston István százados

A hadügyi tudományos technikai forradalomnak az utóbbi évtizedben végbement ugrásszerű fejlődése magával hozta új haditechnikai eszközök tömeges megjelenését, mely eredményeként lényeges változás következett be az összefegyvernemi harc és hadművelet megvívása területén. Ennek megfelelően az összefegyvernemi csapatok hadtápbiztosításának elveiben és gyakorlati megvalósításában lényeges változások következtek be.

A hadsereg hadtápcsapatok csoportosításának és védelmük megvalósításának új vonásait e mellett indokolják az ellenség hadműveleti-harcászati elveiben és fegyverrendszerében végbemenő fejlődések.

Az ellenségnél napjaink gyors ütemű műszaki-technikai fejlődése elsősorban az elektronika, a távvezérlés, az automatizálás terén elért eredmények, a harc és hadművelet újabb eszközeivel bővítik a hadsereg fegyvertárát. Nagy ütemben folyik a hagyományos fegyverrendszerek korszerűsítése és újabb fegyverrendszerek rendszerbe állítása. A csillagháborús program mellett a katonai erőfőlény megteremtésének fontos részeként kezelik a nagy pontosságú fegyverrendszerek - ezen belül a legkorszerűbb felderítő, csapásmérő és tűzkomplexumok fejlesztését és tömeges rendszerbe állítását. Ezek az eszközök a hagyományos harceszközökkel vívott haditevékenység esetén a hadműveleti és harcászati vezetés keretében a pusztítás fontos elemét képezik.

A nagy pontosságú felderítő és csapásmérő komplexumok a tüzellel való pusztítás tervezési idejének minimálisra való lecsökkentését, a pusztítás hatékonyságát és a pusztítás „gazdaságosságát” eredményezik.

A pusztító eszközöket hatékonyan tervezik, alkalmazni nem csak a csapathadtáp ellen, hanem a mélységben levő erők és eszközök, illetve a hadtápcsoportok, egységek, magasabbegységek ellen is.

A nagy hatótávolságú fegyverrendszerek pusztító hatásának leginkább a körletekben települt hadtápszervezetek, vezetési pontok, szállítóoszlopok, anyagátrakó körletek, valamint a harcjárműveket közvetlenül feltöltő hadtápcsoportok, egységek vannak kitéve.

Ezért fontos feladat az ellenük való védelem rendszabályainak feltárása. A védelem alapvetően a hadtápcsoportok megfelelő csoportosításával, lépcsőzésével, illetve aktív és passzív védelmi rendszabályokkal oldható meg.

A nagy pontosságú felderítő és tűzvezetési komplexumok, a rádióelektronika elleni harc eszközeinek fejlődése következtében az eddigieknél fokozottabb figyelmet kell fordítanunk a hadtápcsoportok védelmére. A pusztító eszközök hatótávolságának növekedése, a pusztító csapás pontossága és a pusztítás hatásossága maga után vonja, hogy az arcvonaltól mélyebben elhelyezett hadtápcsoportok - hadsereg hadtápcsoportok - is jelentős veszteséget szenvedhetnek az ellenség hagyományos tűzcszkezeitől.

Az ellenség nagy számú, mind hatásosabb és pontosabb fegyvereinek megjelenésével egyre fontosabbá válnak olyan rendszabályok, amelyek bevezetésével jelentősen csökkenthető a hadtápcsoportok vesztesége, növelhető működőképességük. A nagy pusztítóerejű fegyverek hatásai elleni védelem egy sor különböző rendszabály egyidejű alkalmazását követeli meg, melyek összességükben és egymás hatását erősítve biztosíthatják a hadtápcsoportok folyamatos működőképességét.

A hadtápcsoportok tömegpusztító fegyverek elleni védelmének, valamint őrzés-védelmének célja a hadtápegységek és -egységek ellen irányuló ellenséges tevékenység megakadályozása, vagy minimumra csökkentése, a hadtáp működőképességének megóvása és az előtte álló feladatok sikeres végrehajtásának biztosítása.

A hadtáp tömegpusztító fegyverek elleni védelmét és őrzés-védelmét minden helyzetben meg kell szervezni. Az *őrzés-védelem tartalma*:

- atom-, vegyi, biológiai fegyverek elleni védelem;
- földi és légi ellenség elleni védelem;
- közvetlen őrzés-védelem;
- tűzvédelmi rendszabályok.

A tömegpusztító fegyverek elleni védelem és őrzés-védelem feladatai aktív és passzív rendszabályokból állnak. Jelenleg a nagy pontosságú tűzvezetési és csapásmérő komplexumoknak az őrzés-védelemre gyakorolt hatását vizsgálom.

Az egyik legfontosabb feladat, hogy már támadás esetén is ki kell jelölni tartalék körletet és annak elfoglalását meg kell szervezni. Védelem esetén pedig tartalék körleteket kell kijelölni és azok elfoglalását kell megszervezni.

A települési körletekben növelni kell az eddigi normatívához mérten a települési távolságokat, jobban kell tagolni a körletben a hadtápegységeket, -egységeket, növelni kell a közöttük levő települési távolságokat, a funkcionális elemek települési körleteiben pedig jelentősen növelni kell a lőszert és üzemanyagot tároló technikai eszközök és eszközcsoportok közötti települési távolságokat. Ezáltal például az ellátóandár települési normatívája az eddigi 20x20 km-hez képest 40x40 km-re növekedne, tehát indokolt a decentralizált telepítés igénye.

A megnövelt települési körletek követelik, hogy javítani kell a vezetés feltételeit, az eddiginél nagyobb mértékben kell rendszeresíteni vezetékes és vezeték nélküli híradó eszközöket a hadtápegységeknél és -egységeknél. Körültekintően meg kell szervezni a hadtáphíradást, melynek új elemeként fog jelentkezni a hadtápegység felé irányuló híradás megszervezése.

Növelni kell a körleteken belül a műszaki munkák hatékonyságát, biztosítani kell a műszaki munkák időbeni végrehajthatóságát, mivel a védettség 50-58%-át a műszaki munkák elvégzése növeli. Növelni kell a hadtápegységeknél, -egységeknél a műszaki anyagok és technikai eszközök mennyiségét.

A műszaki munkáknál maximálisan törekedni kell a terep védelmi lehetőségeinek kihasználására. A szükséges álcázó eszközök mellett növelni kell az álcázó eszközök számát és mennyiségét, jelentősen ki kell szélesíteni azokat. Így például szögviszszaverőket, hőszigetelőket kell széles körűen alkalmazni.

Törekedni kell a körleten belül a gépkocsi mozgások minimálisra csökkentésére, a folyamatosan üzemelő technikai eszközöknek a technikai csoportokkal való távoli elhelyezésére. A menetoszlopokat úgy kell megszervezni, hogy egy-egy lépcsőben 15-25 gépkocsinál több ne kerüljön beosztásra. A körletekbe be- és kivezető utak számát növelni kell és biztosítani, hogy az egymást követő gépkocsioszlopok ne ugyanazon a ponton hagyják el a körletet. Az egyes gépjárműoszlopok közötti távolságot 15-20 km-re kell növelni.

Az egységirakomány-képzéssel és egyéb módszerekkel a minimálisra kell csökkenteni az anyagok átadásával kapcsolatos járulékos időtényezőt. Az anyagátadó-helyek működését a minimálisra korlátozni, és azokat színlelt körletekkel álcázni kell.

A hadtápcapatok csoportosításának kialakításakor fontos elvként kell figyelembe venni, hogy 5-10 km-nél közelebb ne kerüljenek a második lépcsőhöz, és főleg ne legyenek közel fontos előrevonási úthoz.

Növelni kell a hadtápvezető-szervek és a hadtápalegységek vezető szerveinek mobilizáltságát. Törekedni kell arra, hogy csak a legfontosabb elemek kerüljenek telepítésre, állandóan legyenek készek a hadtápalegységek a települési körlet szervezett elhagyására.

Lényeges feladat az ellenséges rádióelektrotechnikai felderítés elleni védelem, amelynek során kiemelten kell kezelni az üzemelő technikai eszközök szikravédelmének (zavarszűrésének) biztosítását.

A fokozott hőt kisugárzó hadtáptechnikai eszközök, alegységek, objektumok (sütőüzemek, konyhák stb.) fokozott hőszigetelésének megoldását – hőszigetelő anyag alkalmazása, hőelosztó rendszeresítése stb.

Széles körűen alkalmazni kell az imitált hadtápjobjektumokat.

A híradó eszközök üzemeltetése során törekedni kell, hogy elsősorban vezetékes eszközök kerüljenek alkalmazásra. Rádió eszközök alkalmazása esetén törekedni kell a kisebb hatótávolságú eszközök alkalmazására. A rádióadókat 3-5 km-re a körlettől kell telepíteni. A rádióforgalmazás során be kell tartani, hogy azok rövid idejük legyenek, csak fontos információt továbbítsunk, gyakran váltjuk a frekvenciát, törekedjünk kerülő irányok alkalmazására. Amennyiben lehetséges, törekedjünk a híradás dublázására.

A pusztító eszközök hatásossága megköveteli, hogy ne csak tömegpusztító fegyverek alkalmazásának esetére tervezzünk mentőosztatot, hanem azt hagyományos fegyverek alkalmazása esetén is készítsük fel és tervezzük meg alkalmazását hagyományos fegyverek alkalmazásának esetére is.

A tüzek oltása érdekében növelni kell a tűzoltó eszközök és -alegységek számát, elsődlegesen fokozott tűzvesélyességű anyagot tároló hadtápegységeknél.

A hadsereg hadtápcapatok és a mélységben elhelyezkedő hadtápegységek, -alegységek légvédelme nem megoldott, a rendelkezésre álló légvédelmi eszközök hatásossága csekély. A hadtápcapatoknál a hatásos légvédelem érdekében légvédelmi eszközöket kell szervezni.

A közvetlen őrzés-védelem megszervezésénél lényeges körülményként kell figyelembe venni, hogy az összefegyverni csapatoktól való nagyobb mérvű települési távolság következtében a külső védelmi gyűrű fellazult. Ezért fokozottan kell végrehajtani a külső védelmet, ide figyelőket, figyelő őrsöket kell kijelölni. Fokozottabban fel kell készíteni a hadtáppállományt ellenséges földi támadás elhárítására.

A megnövekedett települési távolságok a hadtápalegységek, -egységek tagoltabb elhelyezése az őrzés-védelem feladatainak bevonásra kerülő állomány létszámának jelentős emelését vonja maga után. A hadtápalegységek közötti távközben járőröket kell alkalmazni. A megnövekedett őrzés-védelmi feladatok jelentősen növelni fogják az állomány leterheltségét.

Fontos feladat az őrzés-védelem minden helyzetben való megtervezése, megszervezése. Az őrzés-védelmi feladatok begyakorlása, az álcázás és a rádiótechnikai felderítés elleni harc elvei betartása a hadtáp élet- és működőképesség megővésének fontos feltételét képezik.

Következtetésként megállapítható, hogy a „légi-földi” hadművelet koncepciója és az ennek részét képező nagy pontosságú fegyverrendszerek beállítása követelményként támasztja a hadtápvezető-szervek felé, hogy a hadtápalegységek, -egységek és magasabbegységek élet- és működőképességének növelése érdekében jelentős változásokat hajtson végre a hadtápcapatok csoportosításán, javítsa azok védelmét.

A hadtáp védelme terén a csoportosításhoz igazodóan csökkenteni kell a „mamut” települési körleteket, javítani kell a tűzvédelem, híradás, légvédelem, álcázás és műszaki feladatok elvégzésének lehetőségeit, új eszközök rendszerbe állításával, vagy megfelelő szakalegységek rendszeresítésével.

A hadtáptörzseknek és -alegységeknek a tervező, szervező munka során keresni kell azokat a módszereket és eljárásokat, melyekkel növelhető az ellenséges nagy pontosságú fegyverrendszerek elleni védelem.